

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 641. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm14173/facsimile.pdf (tilgået 29. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Reget var her at sige om Lybkerens naturslige Historie: Kritik og Historie: Skrivning i de sidste Læber, og det vilde blive en historisk Natur: Kritik, som urolkelig maatte stadfæste Dovensaaende, men det maa være nok at kaste et Blik paa de to hyppigste Historie: Grankere: Schibzer og Heeren, begge Professorer i Göttingen, hvis Høiskole bød hede den tydske historiske; thi den ligger ikke for Intet i Hannover: mellem Lybksland og Engelland. Kirke: Historien, ved man, var Lybkslands hyppigste Baaben i Reformationens Dage, Luther vaagne i dens Land, men det var kun Tilfældet med Faa, og i Almindelighed lærde man kun af ham at bekæmpe Pavedømmet med den, og Alt hvad man gjorde, var at udmonstre Dybtgælfelser, og udvikle den pavelige Politikk. Intet beviser klarere, hvorlidet Lybkerne havde fattet Landen, end det Bisfald, hvormed man siden mekanisk udmonstrede det af Kirkerne, som den aabenbar havde skabt, og anvendte Pave: Politikken paa Kirke: Gædrene. Da nu Erfaringen, og især Exemplerne fra Frankrig og Engelland, drev Lybkerne til alvorlig at besætte sig med Universals: Historien, og især de tre sidste Aarhundreders europæiske Stats: Historie, saae man naturligt de samme to Retninger, i det Somme mest kritiserede i den ældre, og Andre mest politiserede i den ny Historie, og her er det da vi see Schibzer som den skarpeste Kritiker, og Heeren som den største Politiker. Nepp

Kan nogen Slags Tvivl optænkes mod Vgthed og Tilforlidelighed, som Schibzer ikke har yttret, og nepp vil nogen verdslig Sammenhæng findes, som Heeren ikke har peget paa, sad ingen Historiker bør undlade at studere de to Mænd; thi af den Ene skal han lære at skjæle Læber, og af den Anden at prøve Kænder; af Schibzer skal han lære, ikke at ville bevise Noget historisk: uigjendrivelig, uden med de store utvilsomme Begivenheder, og Tidrummet efterat Bogtrykkerie kom i Gang, af Heeren derimod, ikke at overlade sig til nogen Forestilling om den indvortes Sammenhæng, som ikke stemmer overeens med den udvortes, og indslutter den i sig; af hin skal han lære at forbre, af denne at finde historisk Bisbed; men Historiens Land maa han selv føre med, om Læsningen skal gavne ham; thi af den finder han hos Schibzer ikke det mindste, og hos Heeren kun svage og dunkle Spor: Spor egentlig forsvaibte som Historiens Land er al fornustig Erfarings Sjæl, og maa paa de Punkter, hvor Landen mest umiddelbar driver Bærket, nødvendig gienemglimte den, for saa skarpt og øvet et naturligt Die. Glemmes maae det imidlertid ikke, at det overalt, hvor Heeren haver sig over de udvortes Forhold, har han havt Johannes Müllers Anseelser for sig, som han kun har prøvet, og stadfæstet.

